

Základná umelecká škola Októbrová 32 v Prešove

UČEBNÉ OSNOVY ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Vzdelávací obsah a časová dotácia predmetu výtvarný odbor sú v súlade s Rámcovým učebným plánom Štátneho vzdelávacieho programu pre základné umelecké školy.

Časová dotácia je realizovaná nasledovne:

- prípravné štúdium: 2 hodiny týždenne
- základné štúdium I. stupňa: 3 hodiny týždenne
- základné štúdium II. stupňa: 3 hodiny týždenne
- štúdium pre dospelých: 3 hodiny týždenne

Vzdelávací obsah je členený do oblastí:

- výtvarný jazyk
- výtvarné techniky a materiály
- tvorivý proces
- vizuálna kultúra

Časovo-tematické plány tieto oblasti integrujú prostredníctvom výtvarných problémov.

Tabuľky predstavujú komplexné prepojenie obsahu, výkonov, metód, techník a hodnotenia. Ich aplikácia je flexibilná a rešpektuje individuálny rozvoj žiaka.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK (PS)

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: prípravný ročník

Stupeň vzdelania: predprimárne umelecké vzdelanie

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 66 hodín

- Kresba – 18 hodín (6×)
- Maľba – 18 hodín (6×)
- Grafika – 6 hodín (2×)
- Modelovanie a práce s materiálom – 18 hodín (6×)
- Dekoratívna činnosť – 6 hodín (2×)

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať spontánny výtvarný prejav
- podporovať zmyslové vnímanie
- rozvíjať jemnú motoriku
- podporovať fantáziu a imagináciu
- viesť k radosti z tvorby

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- spontánne vyjadruje svoje predstavy
- rozlišuje základné výtvarné prvky
- reaguje na farbu, tvar a materiál
- rozvíja základné výtvarné zručnosti
- dokáže jednoducho pomenovať svoju tvorbu

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK (PS)

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Línia – gesto a pohyb	Línia ako stopa pohybu, spontánny prejav	pohyb, vietor, stopa	kresba gestom (voskovky, uhlík)	rozvoj motoriky, spontánneho prejavu
X	Farba – základné vzťahy	Miešanie farieb, farebný zážitok	nálady, ročné obdobia	tempera	rozvoj farebného vnímania
XI	Tvar – základné formy	Geometrické a organické tvary	predmety, bytosti	koláž, kresba	rozvoj vnímania tvaru
XII	Rythmus	Opakovanie a striedanie prvkov	vzory, ozdoby	dekoratívna kresba	rozvoj rytmického cítenia
I	Štruktúra	Povrch a hmatová kvalita	prírodniny	frotáž	rozvoj zmyslového vnímania
II	Priestor – vzťahy	Hore/dole, blízko/d'aleko	krajina, prostredie	kresba, maľba	základné priestorové vnímanie
III	Priestorová tvorba – objem	Vnímanie trojrozmernosti	jednoduchý objekt	modelovanie (hlina, papier)	rozvoj priestorového myslenia
IV	Obraz – príbeh	Obraz ako nositeľ deja	rozprávka, situácia	kombinovaná technika	rozvoj imaginácie
V	Kompozícia	Usporiadanie prvkov	voľná téma	koláž	základ kompozície
VI	Reflexia	Uvedomenie si tvorby	vlastná práca	prezentácia	rozvoj sebavyjadrenia

ISCED 1B – 1. ROČNÍK

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: prvý ročník – I. ročník ISCED 1B

Stupeň vzdelania: ISCED 1B

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín (10×)
- Maľba – 24 hodín (8×)
- Grafika – 12 hodín (4×)
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín (8×)
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín (3×)

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať základné výtvarné zručnosti
- viesť k vedomému používaniu výtvarných prvkov
- rozvíjať predstavivosť
- podporovať schopnosť vyjadriť jednoduchý výtvarný zámer

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- používa základné výtvarné prvky (lína, farba, tvar)
- vyjadruje jednoduchý výtvarný zámer
- rozlišuje základné techniky
- reaguje na vizuálne podnety

ISCED 1B – 1. ROČNÍK

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Línia – druhy línie	Rovná, krivá, dynamická línia	pohyb, príroda	kresba (ceruzka, fix)	vedomé používanie línie
X	Farba – teplé/chladné	Farebné protiklady	leto/zima	maľba (tempera)	rozvoj farebného cítenia
XI	Tvar – zjednodušenie	Redukcia tvaru na podstatu	zvíra, predmet	kresba	rozvoj abstrakcie
XII	Rytmus	Opakovanie prvkov	dekor, vzor	kresba	kompozičné vnímanie
I	Kompozícia – centrum	Dominanta a usporiadanie	obraz s centrom	koláž	základ kompozície
II	Kontrast	Svetlo/tma, veľké/malé	protiklady	kresba/maľba	vnímanie kontrastu
III	Priestorová tvorba – reliéf	Prechod plocha–priestor	reliéfny obraz	papier, kartón	rozvoj objemu
IV	Priestor – prekrytie	Prekrytie tvarov	prostredie	maľba	priestorové vzťahy
V	Obraz – dej	Príbeh v obraze	situácia	maľba	naratívne myslenie
VI	Prezentácia	Prezentovanie práce	vlastná tvorba	prezentácia	reflexia

ISCED 1B – 2. ROČNÍK

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: druhý ročník – II. ročník ISCED 1B

Stupeň vzdelania: ISCED 1B

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať schopnosť pozorovania
- viesť k vedomej práci s farbou a tvarom
- rozvíjať schopnosť kompozície
- podporovať tvorivú transformáciu reality

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- pracuje s proporciou a tvarom
- využíva farbu ako výrazový prostriedok
- komponuje obrazové prvky
- rozvíja vlastnú predstavivosť

ISCED 1B – 2. ROČNÍK

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Proporcia	Vzťah veľkostí medzi tvarmi	veľké/malé svety	kresba	rozvoj vnímania proporcií
X	Svetlo a tieň	Základ objemu pomocou svetla	predmet, tvar	kresba (ceruzka, uhlík)	chápanie objemu
XI	Farba – kontrast	Komplementárne a farebné protiklady	protiklady v prírode	maľba (tempera)	farebné vzťahy
XII	Rytmus – dekor	Opakovanie prvkov v ploche	ornament	kresba, koláž	dekoratívne cítenie
I	Transformácia	Realita vs. fantázia	premena objektu	kresba/maľba	tvorivá imaginácia
II	Kompozícia – dominanta	Hlavný prvok v obraze	dominantný motív	koláž	kompozičné myslenie
III	Priestorová tvorba – objem	Základné modelovanie	jednoduchý objekt	hlina, papier	priestorové vnímanie
IV	Priestor – vrstvenie	Predný a zadný plán	krajina	maľba	chápanie priestoru
V	Výraz – farba	Farba ako emócia	nálada	maľba	emocionálne vyjadrenie
VI	Reflexia	Uvedomenie si tvorby	vlastná práca	prezentácia	sebareflexia

ISCED 1B – 3. ROČNÍK

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: tretí ročník – III. ročník ISCED 1B

Stupeň vzdelania: ISCED 1B

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať kompozičné myslenie
- viesť k práci s priestorom
- rozvíjať expresívne vyjadrenie
- podporovať symbolické myslenie

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- vedome pracuje s kompozíciou
- chápe základné priestorové vzťahy
- vyjadruje emócie vo výtvarnej tvorbe
- využíva znak a symbol

ISCED 1B – 3. ROČNÍK

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Kompozícia – symetria/asymetria	Vyváženie prvkov	zrkadlenie	kresba	pochopenie rovnováhy
X	Priestor – plánovanie	Predný, stredný, zadný plán	prostredie	maľba	priestorové myslenie
XI	Svetlo – kontrast	Svetlo ako výraz	osvetlenie	kresba	modelácia
XII	Detail a celok	Vzťah časti a celku	detail prírody	kresba	pozorovanie
I	Expresia – deformácia	Zmena tvaru pre výraz	emócia	maľba	vyjadrenie pocitov
II	Symbol	Znak ako význam	osobný znak	kresba	symbolické myslenie
III	Priestorová tvorba – objekt	Jednoduchý objekt	predmet	kartón, hlina	priestorová tvorba
IV	Dynamika	Pohyb v obraze	akcia	kresba	dynamika
V	Autorský prístup	Vlastné riešenie	voľná téma	kombinovaná	samostatnosť
VI	Prezentácia	Prezentovanie práce	vlastná tvorba	prezentácia	reflexia

ISCED 1B – 4. ROČNÍK

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: štvrtý ročník – IV. ročník ISCED 1B

Stupeň vzdelania: ISCED 1B

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať vedomé používanie výtvarného jazyka
- podporovať samostatné riešenie výtvarného problému
- rozvíjať schopnosť abstrakcie a štylizácie
- podporovať individuálny výtvarný prejav

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- vedome pracuje s výtvarnými prostriedkami
- dokáže riešiť výtvarný problém
- využíva štylizáciu a deformáciu
- rozvíja vlastný výtvarný prejav

ISCED 1B – 4. ROČNÍK

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Kontrast – komplementárne farby	Protiklady farieb	farebné dvojice	maľba	farebné vnímanie
X	Štylizácia	Zjednodušenie tvaru	znak, symbol	kresba	abstrakcia
XI	Kompozícia – napätie	Rovnováha a dynamika	napätie v obraze	koláž	kompozícia
XII	Perspektíva – základ	Základ lineárnej perspektívy	cesta, ulica	kresba	priestor
I	Farba – farebný akord	Harmonické kombinácie farieb	farebná nálada	maľba	harmónia
II	Deformácia	Výrazová zmena tvaru	postava	kresba	expresia
III	Priestorová tvorba – reliéf	Prechod plocha–priestor	reliéf	kartón	objem
IV	Znak	Symbolická skratka	znak	kresba	komunikácia
V	Autorská tvorba	Individuálny prístup	voľná téma	kombinovaná	samostatnosť
VI	Reflexia	Hodnotenie tvorby	vlastná práca	prezentácia	kritické myslenie

DOLOŽKA PRE ABSOLVENTOV ISCED 1B

Absolvent primárneho umeleckého vzdelávania v I. stupni výtvarného odboru:

- ovláda základné výtvarné prostriedky (lína, farba, tvar, kompozícia)
- dokáže vyjadriť jednoduchý výtvarný zámer
- rozvíja svoju predstavivosť a tvorivosť
- orientuje sa v základných výtvarných technikách
- chápe základné vzťahy medzi prvkami v obraze
- dokáže vnímať a primerane interpretovať výtvarné dielo
- rozvíja pozitívny vzťah k výtvarnému umeniu

Absolvent je pripravený pokračovať v štúdiu v II. stupni základného umeleckého vzdelávania.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE

Doložka pre absolventov vyjadruje dosiahnutú úroveň kompetencií žiaka v súlade so Štátnym vzdelávacím programom pre základné umelecké školy.

ISCED 2B – 1. ROČNÍK (5)

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: piaty ročník – I. ročník ISCED 2B

Stupeň vzdelania: ISCED 2B

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať schopnosť pozorovania reality
- viesť k správne zachyteniu proporcií a tvaru
- rozvíjať prácu so svetlom a tieňom
- podporovať vedomé komponovanie

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- pozoruje a analyzuje realitu
- zachytáva základné proporcie
- modeluje objem pomocou svetla a tieňa
- vedome usporadúva obrazové prvky

ISCED 2B – 1. ROČNÍK (5)

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Pozorovanie – proporcie	Reálne vzťahy tvarov	predmet	kresba	pozorovanie
X	Tvar – konštrukcia	Stavba formy	objekt	kresba	analýza tvaru
XI	Svetlo – modelácia	Tieňovanie	zátišie	kresba	objem
XII	Kompozícia – rovnováha	Vyváženie prvkov	obraz	koláž	kompozícia
I	Farba – harmónia	Farebné vzťahy	nálada	maľba	farebné cítenie
II	Materiál	Výraz materiálu	štruktúra	kombinovaná	experiment
III	Priestorová tvorba – modelovanie	Objem v priestore	objekt	hlina	plastické myslenie
IV	Priestor – perspektíva	Hĺbka priestoru	krajina	kresba	perspektíva
V	Interpretácia	Reakcia na dielo	inšpirácia	kresba	vnímanie umenia
VI	Prezentácia	Prezentovanie práce	vlastná tvorba	prezentácia	reflexia

ISCED 2B – 2. ROČNÍK (6)

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: šiesty ročník – II. ročník ISCED 2B

Stupeň vzdelania: ISCED 2B

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať priestorové myslenie (perspektíva)
- viesť k štúdiu figúry a pohybu
- podporovať expresívne vyjadrenie
- rozvíjať symbolické myslenie

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- chápe základné princípy perspektívy
- zachytáva proporcie postavy a pohyb
- využíva deformáciu ako výrazový prostriedok
- pracuje so symbolom a významom

ISCED 2B – 2. ROČNÍK (6)

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Perspektíva	Lineárna a vzdušná perspektíva	ulica, priestor	kresba	chápanie hĺbky
X	Figura – proporcie	Základné proporcie postavy	postava	kresba	štúdium figúry
XI	Pohyb	Dynamika tela a gestá	pohybová situácia	kresba	zachytenie pohybu
XII	Expresia	Výraz cez deformáciu	emócia	maľba	emocionálne vyjadrenie
I	Symbol	Významová skratka	osobný znak	kresba	symbolické myslenie
II	Koncept	Obraz ako myšlienka	idea	kombinovaná	konceptuálne myslenie
III	Priestorová tvorba – objekt	Kompozícia v priestore	objekt	kartón, hlina	priestorová tvorba
IV	Kompozícia – diagonála	Dynamika kompozície	pohyb	kresba/maľba	kompozičné myslenie
V	Autorská téma	Vlastné riešenie	voľná téma	kombinovaná	samostatnosť
VI	Reflexia	Hodnotenie procesu	vlastná práca	prezentácia	sebareflexia

ISCED 2B – 3. ROČNÍK (7)

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: siedmy ročník – III. ročník ISCED 2B

Stupeň vzdelania: ISCED 2B

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať autorský prístup k tvorbe
- podporovať experimentovanie s materiálom
- viesť k práci s metaforou a symbolom
- rozvíjať schopnosť interpretácie umenia

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- hľadá vlastný výtvarný prejav
- experimentuje s materiálom a technikou
- pracuje s metaforou a významom
- interpretuje výtvarné dielo

ISCED 2B – 3. ROČNÍK (7)

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Autorský prístup	Individuálne riešenie	voľná téma	kombinovaná	rozvoj identity
X	Kompozícia – porušenie pravidiel	Experiment s kompozíciou	abstrakcia	koláž	tvorivé myslenie
XI	Farba – psychológia	Farba ako význam	nálada	maľba	farebný výraz
XII	Priestorová tvorba – inštalácia	Usporiadanie v priestore	priestorová situácia	objekt, materiály	vnímanie priestoru
I	Metafora	Prenesený význam	obraz ako symbol	kombinovaná	abstraktné myslenie
II	Interpretácia	Vnímanie diela	umelecké dielo	kresba	analýza
III	Materiál – experiment	Netypické materiály	experiment	mixed media	tvorivosť
IV	Projekt	Dlhodobejšia práca	téma	kombinovaná	plánovanie
V	Individuálne smerovanie	Rozvoj štýlu	vlastná téma	technika podľa voľby	samostatnosť
VI	Prezentácia	Obhajoba práce	vlastná tvorba	prezentácia	komunikácia

ISCED 2B – 4. ROČNÍK (8)

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: ôsmy ročník – IV. ročník ISCED 2B

Stupeň vzdelania: ISCED 2B

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín (10×)
- Maľba – 24 hodín (8×)
- Grafika – 12 hodín (4×)
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín (8×)
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín (3×)

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať samostatné výtvarné myslenie
- viesť k vedomej práci s výtvarným jazykom
- podporovať individuálny výtvarný prejav
- rozvíjať schopnosť formulovať výtvarný zámer

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- vedome používa výtvarné prostriedky
- rozvíja autorský prístup
- dokáže formulovať výtvarný zámer
- reflektuje vlastnú tvorbu

ISCED 2B – 4. ROČNÍK (8)

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Koncept	Idea ako základ diela	myšlienka	kombinovaná	konceptuálne myslenie
X	Vizuálna komunikácia	Obraz ako správa	znak, symbol	kresba/maľba	komunikácia
XI	Technika vs. výraz	Výber prostriedkov	experiment	rôzne	vedomá voľba
XII	Kompozícia – komplexná	Viac prvkov v rovnováhe	obraz	kombinovaná	kompozícia
I	Autorská tvorba	Individuálny prístup	vlastná téma	podľa voľby	samostatnosť
II	Experiment	Hľadanie nových riešení	voľná téma	mixed media	tvorivosť
III	Priestorová tvorba – interpretácia	Prevod témy do priestoru	objekt	rôzne	priestorové myslenie
IV	Portfólio	Výber a triedenie prác	vlastná tvorba	—	sebahodnotenie
V	Individuálna práca	Rozvoj projektu	vlastná téma	podľa voľby	samostatnosť
VI	Prezentácia	Obhajoba	vlastná tvorba	prezentácia	reflexia

ISCED 2B – 5. ROČNÍK (9, ZÁVEREČNÝ)

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: deviaty ročník – V. ročník ISCED 2B

Stupeň vzdelania: ISCED 2B

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- viesť k samostatnej autorskej tvorbe
- rozvíjať schopnosť plánovať a realizovať projekt
- podporovať kritické myslenie a reflexiu
- pripravovať na ďalšie štúdium

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- samostatne realizuje výtvarný projekt
- vedome volí výtvarné prostriedky a techniky
- prezentuje a obhaja svoju prácu
- reflektuje vlastný tvorivý proces

ISCED 2B – 5. ROČNÍK (9, ZÁVEREČNÝ)

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Autorský zámer	Definovanie témy	vlastná téma	podľa voľby	formulácia zámeru
X	Vizuálny výskum	Zber podnetov	skicár	kresba	analytické myslenie
XI	Výrazové prostriedky	Voľba techniky	experiment	rôzne	vedomá voľba
XII	Koncepcia	Návrh riešenia	návrh	kresba	plánovanie
I	Realizácia I	Začiatok tvorby	projekt	technika podľa voľby	samostatná práca
II	Realizácia II	Rozvoj diela	projekt	technika podľa voľby	vytrvalosť
III	Konzultácie	Reflexia procesu	projekt	—	kritické myslenie
IV	Finalizácia	Dokončenie diela	projekt	technika podľa voľby	dokončenie
V	Obhajoba	Prezentácia	vlastná práca	prezentácia	argumentácia
VI	Reflexia	Hodnotenie	vlastná tvorba	—	sebareflexia

DOLOŽKA PRE ABSOLVENTOV ISCED 2B

Absolvent primárneho umeleckého vzdelávania v II. stupni výtvarného odboru:

- vedome používa výtvarné prostriedky a princípy (kompozícia, farba, priestor, materiál)
- dokáže formulovať a realizovať výtvarný zámer
- rozvíja vlastný výtvarný prejav a autorský prístup
- pracuje s výtvarným problémom a hľadá individuálne riešenia
- využíva rôzne výtvarné techniky a materiály podľa zámeru
- dokáže interpretovať výtvarné dielo a formulovať vlastný názor
- reflektuje svoj tvorivý proces a výsledok

Absolvent je pripravený:

- pokračovať v štúdiu v II. stupni základného umeleckého vzdelávania alebo
- pokračovať v štúdiu na stredných školách umeleckého zamerania

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE

Doložka pre absolventov vyjadruje dosiahnutú úroveň kompetencií žiaka v súlade so Štátnym vzdelávacím programom pre základné umelecké školy.

II. STUPEŇ – 1. ROČNÍK

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: prvý ročník II. stupňa

Stupeň vzdelania: vyššie umelecké vzdelávanie v rámci ZUŠ

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať individuálny výtvarný prejav
- viesť k vedomej práci s výtvarným jazykom
- podporovať experimentovanie
- rozvíjať schopnosť formulovať výtvarný problém

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- rozvíja vlastný výtvarný prejav
- vedome používa výtvarné princípy
- experimentuje s technikou a materiálom
- formuluje základný výtvarný zámer

II. STUPEŇ – 1. ROČNÍK

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Autorský prejav – hľadanie	Vedomé uvedomenie vlastného výtvarného prejavu	voľná téma	kresba, maľba	rozvoj individuality
X	Kompozícia – vedomé usporiadanie	Rovnováha, dominanta	obraz	koláž, kresba	kompozičné myslenie
XI	Farba – výraz	Farba ako nositeľ významu	nálada	maľba (akryl, tempera)	farebný výraz
XII	Priestorová tvorba – objekt (základ)	Prevod témy do priestoru	jednoduchý objekt	hlina, kartón	priestorové myslenie
I	Expresia	Vyjadrenie emócie	pocit	maľba	emocionálne vyjadrenie
II	Materiál	Vlastnosti materiálu	experiment	mixed media	vnímanie materiálu
III	Symbol	Vizuálna skratka	znak	kresba	symbolické myslenie
IV	Experiment	Hľadanie nových riešení	voľná téma	kombinovaná	tvorivosť
V	Projekt – krátkodobý	Menší autorský projekt	vlastná téma	podľa voľby	samostatnosť
VI	Reflexia	Hodnotenie práce	projekt	prezentácia	sebareflexia

II. STUPEŇ – 2. ROČNÍK

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: druhý ročník II. stupňa

Stupeň vzdelania: vyššie umelecké vzdelávanie v rámci ZUŠ

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať autorský jazyk
- viesť k práci s konceptom a metaforou
- podporovať vedomú voľbu materiálu
- rozvíjať schopnosť plánovať tvorbu

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- rozvíja vlastný výtvarný štýl
- pracuje s metaforou a symbolom
- vedome volí výtvarné prostriedky
- plánuje a realizuje výtvarnú prácu

II. STUPEŇ – 2. ROČNÍK

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Autorský jazyk	Rozvíjanie osobného štýlu	vlastná téma	kombinovaná	identita
X	Metafora	Prenesený význam	obraz ako myšlienka	kresba/maľba	abstraktné myslenie
XI	Kompozícia – dynamika	Napätie, diagonála	pohyb	koláž	kompozícia
XII	Priestorová tvorba – objekt / kompozícia	Vzťahy prvkov v priestore	priestorová situácia	objekt	priestorové vnímanie
I	Farba – farebný akord	Harmonické vzťahy	farebná nálada	maľba	farebná kultúra
II	Materiál – experiment	Netypické materiály	experiment	mixed media	tvorivosť
III	Koncept	Idea ako základ	myšlienka	kresba, návrh	konceptuálne myslenie
IV	Projekt – strednodobý	Rozvoj práce v čase	vlastná téma	podľa voľby	plánovanie
V	Interpretácia	Vnímanie diela	umelecké dielo	kresba	analýza
VI	Reflexia	Hodnotenie procesu	projekt	prezentácia	kritické myslenie

II. STUPEŇ – 3. ROČNÍK

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: tretí ročník II. stupňa

Stupeň vzdelania: vyššie umelecké vzdelávanie v rámci ZUŠ

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- rozvíjať schopnosť dlhodobej projektovej práce
- viesť k vedomej voľbe výtvarného média
- podporovať individuálne smerovanie
- rozvíjať schopnosť prezentácie

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- realizuje vlastný výtvarný projekt
- vedome pracuje s materiálom a technikou
- rozvíja autorský prístup
- prezentuje a obhajuje svoju tvorbu

II. STUPEŇ – 3. ROČNÍK

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Autorský projekt – návrh	Formulovanie projektu	vlastná téma	kresba, skica	plánovanie
X	Koncept – rozpracovanie	Rozvíjanie idey	projekt	kombinovaná	koncept
XI	Materiál – vedomá voľba	Výber média podľa významu	projekt	podľa voľby	vedomé rozhodovanie
XII	Priestorová tvorba – inštalácia	Vzťah diela a priestoru	priestorová téma	objekt, inštalácia	komplexné myslenie
I	Expresia – osobná	Individuálny výraz	emócia	maľba	autenticita
II	Metafora	Vizuálne myslenie	symbol	kombinovaná	abstrakcia
III	Projekt – realizácia I	Začiatok tvorby	projekt	podľa voľby	samostatnosť
IV	Projekt – realizácia II	Rozvoj	projekt	podľa voľby	vytrvalosť
V	Prezentácia	Obhajoba práce	projekt	prezentácia	komunikácia
VI	Reflexia	Hodnotenie	projekt	—	kritické myslenie

II. STUPEŇ – 4. ROČNÍK (ZÁVEREČNÝ)

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: štvrtý ročník II. stupňa (záverečný)

Stupeň vzdelania: vyššie umelecké vzdelávanie v rámci ZUŠ

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- viesť k samostatnej autorskej tvorbe
- rozvíjať schopnosť realizovať komplexný projekt
- podporovať kritické myslenie
- pripravovať na ďalšie štúdium alebo samostatnú tvorbu

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak:

- samostatne realizuje autorský projekt
- vedome a cielene používa výtvarné prostriedky
- dokáže prezentovať a obhájiť svoju prácu
- reflektuje vlastný tvorivý proces

II. STUPEŇ – 4. ROČNÍK (ZÁVEREČNÝ)

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Autorský zámer	Definovanie projektu	vlastná téma	podľa voľby	formulácia zámeru
X	Výskum	Zber vizuálnych podnetov	skicár	kresba, fotografia	analýza
XI	Koncepcia	Návrh riešenia	projekt	kombinovaná	plánovanie
XII	Experiment	Hľadanie formy	projekt	rôzne	tvorivosť
I	Realizácia I	Začiatok tvorby	projekt	podľa voľby	samostatnosť
II	Realizácia II	Rozvoj diela	projekt	podľa voľby	vytrvalosť
III	Konzultácie	Reflexia procesu	projekt	—	kritické myslenie
IV	Finalizácia	Dokončenie diela	projekt	podľa voľby	dokončenie
V	Obhajoba	Prezentácia a argumentácia	dielo	prezentácia	komunikácia
VI	Reflexia	Hodnotenie procesu a výsledku	dielo	—	sebareflexia

Gradácia II. stupňa vedie od rozvoja individuálneho výtvarného prejavu k samostatnej autorskej tvorbe, schopnosti formulovať výtvarný zámer, realizovať projekt a reflektovať vlastnú tvorbu. Vrcholí prípravou vlastného portfólia, ktoré môže byť podkladom k talentovým skúškam na vysokú školu umeleckého smeru, či materiálom na záverečnú skúšku a získanie absolútoria na ZUŠ.

DOLOŽKA PRE ABSOLVENTOV II. STUPŇA ZUŠ

Absolvent II. stupňa základného umeleckého vzdelávania vo výtvarnom odbore:

- rozvíja samostatný autorský výtvarný prejav
- vedome a cielene používa výtvarné prostriedky (lína, farba, kompozícia, priestor, materiál)
- dokáže formulovať, rozvíjať a realizovať vlastný výtvarný zámer
- pracuje koncepčne a využíva výtvarné myslenie pri riešení problémov
- samostatne plánuje a realizuje výtvarný projekt
- vedome volí výtvarné techniky a materiály v súlade so zámerom
- dokáže interpretovať výtvarné diela a formulovať odborný názor
- reflektuje vlastný tvorivý proces a jeho výsledok
- prezentuje a obhajuje svoju tvorbu

Absolvent je pripravený:

- pokračovať v štúdiu na vysokých školách umeleckého zamerania
- samostatne rozvíjať vlastnú výtvarnú tvorbu
- uplatniť získané kompetencie v oblasti vizuálnej kultúry

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE

Doložka vyjadruje dosiahnutú úroveň kompetencií absolventa II. stupňa základného umeleckého vzdelávania vo výtvarnom odbore a potvrdzuje jeho pripravenosť na ďalšie umelecké vzdelávanie alebo samostatnú tvorivú činnosť.

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH (KPD)

Názov ŠkVP: primárne umelecké vzdelanie

Kód a názov odboru štúdia: výtvarný odbor

Ročník: kurz pre dospelých

Stupeň vzdelania: základné umelecké vzdelanie

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ČASOVÁ DOTÁCIA

Spolu: 99 hodín

- Kresba – 30 hodín
- Maľba – 24 hodín
- Grafika – 12 hodín
- Modelovanie a práce s materiálom – 24 hodín
- Dekoratívna činnosť – 9 hodín

CIELE VZDELÁVANIA

- podporovať výtvarné sebakvyjadrenie
- rozvíjať výtvarné zručnosti podľa individuálnych potrieb
- podporovať tvorivosť a experimentovanie
- rozvíjať schopnosť reflektovať vlastnú tvorbu
- vytvárať priestor pre individuálny výtvarný rozvoj

PROFIL ABSOLVENTA

Účastník:

- využíva výtvarnú tvorbu ako prostriedok sebakvyjadrenia
- rozvíja vlastný výtvarný jazyk
- vedome pracuje s výtvarnými prostriedkami
- experimentuje s technikami a materiálmi
- reflektuje svoj tvorivý proces
- dokáže prezentovať svoju tvorbu

ŠPECIFIKÁ VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

Vzdelávanie je založené na:

- rešpektovaní individuálnych skúseností účastníkov
- podpore vnútornej motivácie
- flexibilnej voľbe tém a techník
- dôraze na proces tvorby

- prepojení tvorby s osobnou skúsenosťou

ORGANIZÁCIA VÝUČBY

- výučba prebieha v skupine s možnosťou individuálneho vedenia
- účastníci pracujú na spoločných aj individuálnych zadaniach
- súčasťou výučby je reflexia a diskusia

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Mesiac	Výtvarný problém	Opis problému	Námet	Výtvarná technika	Edukačný cieľ
IX	Výtvarný jazyk	Základy prejavu	jednoduché témy	kresba	uvoľnenie
X	Technika	Osvojovanie postupov	experiment	maľba	zručnosti
XI	Téma	Vlastný motív	osobná téma	kombinovaná	sebavyjadrenie
XII	Experiment	Hľadanie formy	voľná tvorba	mixed media	tvorivosť
I	Rozvoj	Prehlbovanie práce	projekt	podľa voľby	kontinuita
II	Individuálna tvorba	Samostatnosť	vlastná téma	podľa voľby	autonómia
III	Priestorová tvorba – objekt	Práca v priestore	objekt	rôzne	rozšírenie prejavu
IV	Konzultácie	Reflexia	projekt	—	uvedomenie
V	Prezentácia	Zdieľanie	dielo	prezentácia	komunikácia
VI	Reflexia	Hodnotenie	tvorba	—	sebareflexia

METODICKÉ UKOTVENIE A PRÁCA S VÝTVARNÝM PROBLÉMOM

Vzdelávací obsah výtvarného odboru je koncipovaný ako otvorený systém, ktorý prepája výtvarné problémy, výtvarné techniky a tematické okruhy do zmysluplného celku.

Časovo-tematické plány formulujú základné výtvarné problémy ako nosné princípy výučby. Ich podrobnejšie vymedzenie je rozpracované v prílohách ŠkVP:

- **Slovník výtvarných problémov**, ktorý definuje odborný rámec výtvarného jazyka
- **Zborník výtvarných techník**, ktorý ponúka spektrum výtvarných postupov a materiálových riešení

Tieto prílohy predstavujú metodickú oporu pre pedagóga a umožňujú flexibilné prepojenie:

výtvarný problém – výtvarná technika – námet

Takto koncipovaný systém nevytvára pevne dané zadania, ale poskytuje priestor pre tvorivé pedagogické rozhodovanie.

NÁMET AKO PREPOJENIE S REALITOU A SKÚSENOSŤOU ŽIAKA

Námet vo výtvarnom vzdelávaní nie je chápaný ako pevne daná téma, ale ako otvorený podnet, ktorý:

- vychádza z reálneho života a skúsenosti žiaka
- reflektuje súčasné dianie v spoločnosti, kultúre a vizuálnom prostredí
- reaguje na svet detí a mládeže, ich prežívanie a záujmy
- je uplatniteľný v praktických aj tvorivých situáciách

Zároveň námet:

- rozvíja tvorivé myslenie a schopnosť hľadania riešení
- podporuje zvedavosť, vnímavosť, citlivosť a estetické cítenie
- rozvíja fantáziu a predstavivosť
- podporuje jedinečnosť výtvarného prejavu každého žiaka

Námet tak vytvára prirodzené prepojenie medzi výtvarným problémom a osobným svetom žiaka.

SLOBODA A PROFESIONÁLNA AUTONÓMIA PEDAGÓGA

Konkrétna realizácia výučby je v kompetencii pedagóga, ktorý:

- vyberá a prepája výtvarné problémy podľa potrieb skupiny
- volí výtvarné techniky primerane veku a cieľu
- formuluje námety ako otvorené výtvarné situácie
- reaguje na individuálne tempo a možnosti žiakov

Pedagóg vstupuje do výučby ako tvorivá osobnosť, ktorá prostredníctvom vlastného odborného a umeleckého zázemia obohacuje vzdelávací proces.

Jeho profesionálny vklad sa prejavuje:

- vo výbere výtvarných problémov
- v spôsobe vedenia tvorivého procesu
- v podpore individuálneho výrazu žiaka

INDIVIDUÁLNY PRÍSTUP K ŽIAKOVI

Výučba vo výtvarnom odbore rešpektuje jedinečnosť každého žiaka.

Dôraz sa kladie na:

- individuálny výtvarný prejav
- osobné tempo rozvoja
- podporu tvorivého myslenia
- rozvoj autentického výrazu

Žiak nie je vedený k jednotnému výsledku, ale k hľadaniu vlastného výtvarného riešenia.

CHARAKTER VÝTVARNÉHO VZDELÁVANIA

Výtvarné vzdelávanie je chápané ako proces, v ktorom je rovnako dôležitý:

- výsledok (dielo)
- proces tvorby
- skúsenosť a prežívanie

Tento prístup podporuje rozvoj tvorivosti, kritického myslenia a vzťahu k umeniu.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE

Školský vzdelávací program vytvára odborný a metodický rámec pre výučbu výtvarného odboru.

Jeho cieľom je umožniť pedagógovi realizovať výučbu ako tvorivý proces, v ktorom sa stretáva odborná kompetencia, osobný prístup a slobodné výtvarné myslenie.

MANIFEST VÝTVARNÉHO ODBORU ZUŠ Októbrová 32 v Prešove

Výtvarné vzdelávanie vnímame ako živý tvorivý proces, ktorý prepája výtvarný jazyk s osobnou skúsenosťou žiaka a svetom, v ktorom žije.

Prostredníctvom výtvarných problémov, techník a otvorených námetov rozvíjame tvorivé myslenie, citlivosť a jedinečný výtvarný prejav každého jednotlivca.

Veríme v odbornú slobodu pedagóga a v silu autentickej tvorby ako priestoru pre rast, poznanie a sebaujavenie.

PORTFÓLIO AKO NÁSTROJ HODNOTENIA A ROZVOJA

V rámci výučby výtvarného odboru škola uplatňuje portfólio ako nástroj priebežného hodnotenia, reflexie a dokumentácie tvorivého procesu.

Portfólio umožňuje sledovať individuálny rozvoj, podporovať tvorivé myslenie a zachytávať kvalitu výučby v širších súvislostiach.

PORTFÓLIO ŽIAKA

Portfólio žiaka obsahuje výber výtvarných prác a záznamov z tvorivého procesu.

Sleduje najmä:

- výtvarný progres žiaka
- rozvoj výtvarného myslenia
- schopnosť pracovať s výtvarným problémom
- mieru fantázie, invencie a originality
- technickú zručnosť a prácu s materiálom
- individuálne silné stránky žiaka

Portfólio slúži ako podklad pre priebežné hodnotenie, reflexiu a komunikáciu so žiakom.

PORTFÓLIO PEDAGÓGA

Portfólio pedagóga dokumentuje jeho odbornú a pedagogickú činnosť.

Obsahuje najmä:

- záznamy o pedagogickej praxi
- autorské hodiny (pedagogické diela)
- projekty a tematické celky
- dokumentáciu výtvarných aktivít
- reflexiu pedagogického procesu
- profesijný rozvoj

Portfólio pedagóga umožňuje sledovať jeho odborný rast a kvalitu pedagogickej práce.

PORTFÓLIO ŠKOLY

Portfólio školy predstavuje súhrnný obraz činnosti výtvarného odboru.

Zahŕňa najmä:

- výstavy a prezentácie žiackych prác
- školské a mimoškolské projekty
- spolupráce s inými inštitúciami
- úspechy žiakov (ocenenia, prijatie na školu výtvarného zamerania)
- dokumentáciu aktivít školy

Portfólio školy slúži ako nástroj prezentácie, sebareflexie a hodnotenia kvality vzdelávania.

FUNKCIA PORTFÓLIA

Portfólio v prostredí výtvarného vzdelávania:

- podporuje procesné a formatívne hodnotenie
- zachytáva individuálny rozvoj žiaka
- podporuje reflexiu a sebahodnotenie
- dokumentuje kvalitu pedagogickej práce
- prispieva k rozvoju identity školy

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE

Portfóliový prístup predstavuje integrálnu súčasť hodnotenia vo výtvarnom odbore a podporuje komplexné vnímanie tvorivého procesu ako základnej hodnoty výtvarného vzdelávania.

ROZŠÍRENÝ SLOVNÍK VÝTVARNÝCH PROBLÉMOV

PRÍLOHA ŠkVP

ZÁKLADNÉ PRVKY VÝTVARNÉHO JAZYKA

LÍNIA

Základný výtvarný prvok vyjadrujúci smer, pohyb a rytmus. Môže byť výrazová (expresívna), konštrukčná alebo dekoratívna.

TVAR

Ohraničená plocha definovaná líniou alebo farbou. Rozlišujeme geometrický a organický tvar, ich deformáciu a štylizáciu.

PROPORCIA

Vzťah veľkostí medzi jednotlivými časťami celku. Dôležitá pri zobrazovaní reality aj jej vedomej deformácii.

KOMPOZÍCIA

Usporiadanie výtvarných prvkov na ploche alebo v priestore. Zahŕňa princípy ako rovnováha, symetria, asymetria, dominantna a rytmus.

RYTMUS

Opakovanie a striedanie prvkov v obraze, ktoré vytvára vizuálny poriadok alebo dynamiku.

KONTRAST

Protiklad výtvarných prvkov (svetlo/tma, veľké/malé, farby), ktorý zvyšuje výraznosť a napätie v obraze.

FARBA

Základný výrazový prostriedok ovplyvňujúci náladu a význam. Zahŕňa vzťahy ako teplé–chladné farby, komplementárne farby a farebnú harmóniu (farebný akord).

SVETLO A TIEŇ

Prostriedok na vyjadrenie objemu a priestoru. Svetlo modeluje tvar a vytvára ilúziu trojrozmernosti.

PRIESTOR

Zobrazenie hĺbky na ploche alebo tvorba reálneho priestoru. Zahŕňa prekrytie, plánovanie, perspektívu a priestorové vzťahy.

PERSPEKTÍVA

Spôsob zobrazovania priestoru na ploche (lineárna, vzdušná). Umožňuje vytvárať ilúziu vzdialenosti.

ŠTRUKTÚRA

Povrchová kvalita materiálu alebo zobrazeného objektu. Vnímaná vizuálne aj hmatom.

MATERIÁL

Fyzická podstata výtvarného diela. Jeho vlastnosti (tvrdosť, mäkkosť, priehľadnosť) ovplyvňujú výraz a význam.

EXPRESIA

Vyjadrenie emócie prostredníctvom deformácie, farby, línie alebo kompozície.

DEFORMÁCIA

Vedome zmenený tvar reality s cieľom zvýrazniť výraz alebo význam.

ŠTYLIZÁCIA

Zjednodušenie a zobecnenie tvaru do znaku alebo symbolu.

SYMBOL A ZNAK

Vizuálna skratka nesúca význam. Symbol má širší významový kontext, znak je jednoznačnejší.

METAFORA (VO VÝTVARNOM UMENÍ)

Prenesenie významu – obraz vyjadruje myšlienku nepriamo, cez vizuálny obraz.

KONCEPT

Myšlienkový základ diela. Dôraz je na ideu, nie iba na vizuálnu podobu.

AUTORSKÝ PRÍSTUP

Individuálny spôsob riešenia výtvarného problému, ktorý odráža osobnosť žiaka.

INTERPRETÁCIA

Schopnosť vnímať, analyzovať a vysvetliť výtvarné dielo.

REFLEXIA

Uvedomovanie si vlastného tvorivého procesu a jeho výsledku.

OBJEKT

Priestorové dielo vytvorené z rôznych materiálov, ktoré existuje v reálnom priestore.

RELIÉF

Prechod medzi plochou a priestorom – vystupovanie tvaru z podkladu.

KOMPOZIČNÉ PRINCÍPY

KOMPOZÍCIA

Usporiadanie prvkov na ploche alebo v priestore.

SYMETRIA / ASYMETRIA

Rovnováha založená na zrkadlení alebo nerovnom rozložení prvkov.

ROVNOVÁHA

Vyváženie vizuálnych prvkov (hmotnosť, farba, tvar).

DOMINANTA

Prvok, ktorý priťahuje pozornosť.

RYTMUS

Opakovanie a striedanie prvkov.

GRADÁCIA

Postupná zmena (veľkosti, farby, intenzity).

KONTRAST

Protiklad prvkov zvyšujúci napätie.

HARMÓNIA

Súlád prvkov, ktorý pôsobí vyvážene a pokojne.

KOMPOZIČNÉ NAPÄTIE

Vzťahy medzi prvkami vytvárajúce dynamiku.

FARBA A SVETLO

FARBA

Základný výrazový prostriedok ovplyvňujúci náladu a význam.

FAREBNÝ KONTRAST

Protiklad farieb (napr. komplementárne).

KOMPLEMENTÁRNE FARBY

Farby stojace oproti sebe na farebnom kruhu.

FAREBNÝ AKORD

Harmonické zoskupenie viacerých farieb.

TEPLÉ A CHLADNÉ FARBY

Farby vyvolávajúce pocit tepla alebo chladu.

SVETLO A TIEŇ

Prostriedok modelácie objemu a priestoru.

TONALITA

Stupeň svetlosti alebo tmavosti farby.

PRIESTOR A ZOBRAZENIE

PRIESTOR

Vzťahy medzi prvkami v hĺbke obrazu alebo v reálnom priestore.

PREKRYTIE

Jeden tvar pokrýva druhý – základný znak priestoru.

PLÁNOVANIE

Rozdelenie na predný, stredný a zadný plán.

PERSPEKTÍVA

Zobrazenie priestoru (lineárna, vzdušná).

SKRATKA (RÁKURS)

Zobrazenie objektu z neobvyklého uhla.

TVAR A VÝRAZ

PROPORCIA

Vzťah veľkostí medzi časťami celku.

DEFORMÁCIA

Zmena tvaru s cieľom zvýrazniť výraz.

ŠTYLIZÁCIA

Zjednodušenie a zovšeobecnenie formy.

EXPRESIA

Vyjadrenie emócie prostredníctvom výtvarných prostriedkov.

GESTO

Rýchly, spontánny výtvarný prejav.

MATERIÁL A TECHNIKA

MATERIÁL

Fyzická podstata diela, ktorá ovplyvňuje jeho výraz.

ŠTRUKTÚRA

Povrchová kvalita materiálu alebo zobrazenia.

FAKTÚRA

Viditeľný spôsob nanášania materiálu (napr. ťahy štetca).

TECHNIKA

Spôsob spracovania materiálu.

KOMBINOVANÁ TECHNIKA

Prepájanie viacerých postupov.

PRIESTOROVÁ TVORBA

OBJEM

Trojrozmernosť tvaru.

RELIÉF

Prechod medzi plochou a priestorom.

OBJEKT

Samostatné priestorové dielo.

INŠTALÁCIA

Usporiadanie objektov v priestore.

ASAMBLÁŽ

Tvorba z nájdených predmetov.

VÝZNAM A OBSAH

SYMBOL

Znak nesúci širší význam.

ZNAK

Jednoduchá vizuálna skratka.

METAFORA

Prenesený význam v obraze.

NARÁCIA

Obraz ako nositeľ príbehu.

KONTEXT

Vzťah diela k prostrediu alebo kultúre.

TVORIVÝ PROCES

KONCEPT

Myšlienkový základ diela.

AUTORSKÝ PRÍSTUP

Individuálny spôsob tvorby.

EXPERIMENT

Hľadanie nových riešení.

INTERPRETÁCIA

Vnímanie a vysvetlenie diela.

REFLEXIA

Uvedomovanie si procesu a výsledku.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE

Rozšírený slovník výtvarných problémov predstavuje odborný rámec pre výučbu vo výtvarnom odbore. Jednotlivé pojmy sú rozvíjané v primeranej náročnosti podľa veku žiakov a tvoria základ systematického rozvoja výtvarného myslenia.

Výtvarné problémy sú v časovo-tematických plánoch formulované ako otvorené princípy výtvarného jazyka. Ich konkrétne pedagogické spracovanie je v kompetencii pedagóga, ktorý vychádza z individuálnych potrieb skupiny.

ZBORNÍK VÝTVARNÝCH TECHNÍK

PRÍLOHA ŠkVP

CHARAKTERISTIKA

Zborník výtvarných techník slúži ako metodická pomôcka pre pedagógov výtvarného odboru. Umožňuje flexibilnú voľbu výtvarnej techniky v závislosti od:

- výtvarného problému
- veku a schopností žiakov
- pedagogického zámeru

PLOŠNÉ TECHNIKY

KRESBA

Kresba ceruzkou

Základná technika na štúdium línie, tvaru, proporcie a svetla.

Kresba uhlíkom

Umožňuje prácu s kontrastom, svetlom a expresiou.

Kresba tušom

Zameraná na líniu, štruktúru a rytmus.

Expresívna kresba

Voľná kresba gestom, dôraz na pohyb a emóciu.

MALBA

Temperová maľba

Krycia maľba vhodná na prácu s farbou, kontrastom a kompozíciou.

Akrylová maľba

Rýchloschnúca technika umožňujúca vrstvenie a experiment.

Akvarel

Transparentná maľba, práca s vodou, svetlom a náhodou.

Maľba vrstvením (lazúra)

Postupné nanášanie vrstiev farby.

GRAFICKÉ TECHNIKY

Tlač z výšky (linoryt)

Zameraná na kontrast a zjednodušenie tvaru.

Tlač z hĺbky (suchá ihla)

Čiara v grafike

Tlač z koláže

Experimentálna technika s využitím rôznych materiálov.

Monotypia

Jedinečný otlačok – práca s náhodou.

KOMBINOVANÉ TECHNIKY

Koláž

Spájanie rôznych materiálov do novej kompozície.

Asambláž (plošná)

Kombinovanie predmetov na ploche.

Mixed media

Voľné prepájanie kresby, maľby a materiálu.

ŠTRUKTURÁLNE TECHNIKY

Frotáž

Snímanie štruktúr cez papier.

Otlačok (printovanie)

Práca s nájdenými povrchmi.

PRIESTOROVÉ TECHNIKY

MODELOVANIE

Modelovanie z hlíny

Práca s objemom, hmotou a tvarom.

Modelovanie z papiera

Konštrukčné riešenia, skladanie, vrstvenie.

OBJEKT

Objekt z nájdenných materiálov

Transformácia bežných predmetov.

Asambláž (priestorová)

Spájanie rôznych prvkov do trojrozmerného celku.

RELIÉF

Nízkoreliéf

Mierne vystupovanie z plochy.

Vysoký reliéf

Výraznejšia plasticnosť.

INŠTALÁCIA

Priestorová kompozícia

Usporiadanie objektov v priestore.

Tematická inštalácia

Prepojenie priestoru s myšlienkou alebo príbehom.

EXPERIMENTÁLNE TECHNIKY

Land art

Tvorba v prírode s prírodnými materiálmi.

Akčná tvorba

Tvorba ako proces (pohyb, gesto, čas).

Svetelná a tieňová tvorba

Práca so svetlom ako materiálom.

DIGITÁLNE A SÚČASNÉ PRÍSTUPY

Digitálna kresba (základ)

Práca s grafickým tabletom alebo jednoduchými nástrojmi.

Fotografia (základ)

Vnímanie kompozície, svetla a výrezu.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE

Zborník výtvarných techník predstavuje otvorený súbor výtvarných postupov.

Pedagóg ich využíva flexibilne v závislosti od výtvarného problému a cieľa vyučovania.

Techniky nie sú viazané na konkrétne ročníky a umožňujú široké spektrum tvorivých riešení.